

Vergaderjaar 2020–2021

25 295

Infectieziektenbestrijding

Nr. 800

BRIEF VAN DE MINISTER VAN VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 14 december 2020

Met deze brief informeer ik uw Kamer, mede namens de Minister van Justitie en Veiligheid, de Minister voor Medische Zorg en Sport, de Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, de Minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media, de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, de Minister van Infrastructuur en Waterstaat, de Minister van Economische Zaken en Klimaat en de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties over de stand van zaken COVID-19 en de maatregelen die we in werking stellen.

Met de maatregelen van de gedeeltelijke lockdown van 13 oktober jl. en het verzwaringspakket van 4 november jl., is het gelukt om het aantal besmettingen te laten dalen. Dat bleek ook uit het reproductiegetal dat op 17 november 0.89 was. Op 8 december constateerden we dat de daling van het aantal besmettingen was gestagneerd en zagen we de besmettingscijfers weer oplopen. Deze waren toen deels te relateren aan het gewijzigde testbeleid. Sindsdien hebben we de cijfers verder en vooral sneller zien stijgen. De eerdere daling van het aantal IC- en ziekenhuisopnamen is gestopt. Er is alweer sprake van een stijging. Ook het aantal verpleeghuizen waar besmettingen zijn geconstateerd neemt weer toe. De hoge besmettingscijfers van dit moment zullen de komende tijd verder doorwerken in de zorg.

Het OMT geeft een alarmerend beeld in haar 91^e advies¹: we stevenen af op een flinke toename van het aantal besmettingen dat hoger kan zijn dan in maart dit jaar. Dit kunnen we ons niet veroorloven, omdat dit grote gevolgen heeft voor de toegankelijkheid van de zorg. Het is daarom onvermijdelijk om zodanig in te grijpen dat we onze contacten drastisch verminderen. De groei van het aantal besmettingen moet direct weer tot stilstand worden gebracht en omgebogen tot een forse daling. Stevig en onmiddellijk ingrijpen is nu nodig om het aantal contacten en daarmee het aantal besmettingen te reduceren.

¹ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

Het OMT toont zich hierover zeer verontrust. Het reproductiegetal, de snelheid waarmee het virus zich verspreidt, is opgelopen van 1,00 (ijkdatum: 20 november, die aan het kabinet is gemeld op 7 december) naar inmiddels 1,24. Deze R-waarde is gepubliceerd in het OMT-advies van 14 december en is berekend op ijkdatum: 27 november. Het aantal besmettingen is dus in korte tijd fors opgelopen van rond de 6000 per dag in de periode van 2 tot 8 december naar bijna 10.000 op zondag 13 december. Deze stijging is zichtbaar in vrijwel alle regio's. Daarmee bevinden we ons weer op het besmettingsniveau van 31 oktober.

Op dit moment wordt de zorg zwaar belast, er is sprake van hoog ziekteverzuim. De zorgverleners zijn nog niet hersteld van de eerste golf. Er is sprake van uitgestelde zorg, zorg moet noodgedwongen worden afgeschaald en behandelingen worden uitgesteld. Er dreigt verstopping, waardoor de toegankelijkheid en kwaliteit van zorg in gevaar in gevaar komt. De Nederlandse Zorgautoriteit en de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd stuurden op 12 december een brief met de oproep om het aantal besmettingen snel terug te brengen om de toegankelijkheid van de zorg niet in gevaar te brengen (zie bijlage brief van NZa en IGJ van 12 december 2020)².

Deze situatie is voor het kabinet reden om met een stevig maatregelenpakket te komen dat nog vóór de kerst ingaat. Deze maatregelen gaan 15 december 00:00 uur in en zullen tenminste duren tot en met 19 januari 2021. Voor het onderwijs en kinderopvang zullen maatregelen gelden vanaf 16 december 00:00 uur in elk geval tot en met 17 januari 2021.

Leeswijzer

In deze brief ga ik in op:

- Het epidemiologisch beeld,
- Het OMT advies van 11 december
- De maatregelen
- Beschouwing

1. Duiding epidemiologisch beeld

Besmettingen

Na een daling van het aantal meldingen van nieuwe besmettingen in de afgelopen weken zien we sinds begin december het aantal besmettingen steeds verder en steeds harder oplopen naar circa 10.000 besmettingen, afgelopen zondag. Er is sprake van een stijging van ongeveer 42% over de afgelopen week ten opzichte van de week ervoor. Het percentage positieve testen bedraagt op dit moment gemiddeld 12% per week. De landelijke incidentie is zeer hoog: in de week van 8 t/m 14 december waren er landelijk 333 positieve testuitslagen per 100.000 inwoners. De regio met relatief het hoogste aantal besmettingen in de afgelopen week is Limburg-Noord met 521 positieve testuitslagen per 100.000 inwoners. De regio met het laagste aantal – Fryslân – heeft 187 positieve testuitslagen per 100.000 inwoners per week. De situatie is dus in vrijwel alle regio's zeer ernstig met besmettingen ver boven de 50 positieve testuitslagen per 100.000 inwoners.

Het verruimde testbeleid, waarin nu ook mensen zonder klachten (asymptomaten) uit het bron- en contactonderzoek en de Coronamelder App zich kunnen laten testen, draagt maar voor een deel bij aan de stijging van de besmettingscijfers.

² Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

R-waarde

Zoals vermeld in de inleiding, is de laatst berekende R-waarde 1,24 (dit is de waarde van 27 november). Dat betekent dat de epidemie hard groeit: 100 mensen besmetten samen 124 anderen. Op dit moment zijn 90.000 mensen besmettelijk. Dat betekent dat één op 193 mensen besmet is. Daarmee is de kans reëel dat je iemand tegenkomt die besmet is. Voor de kerst zitten we volgens het RIVM, bij ongewijzigd beleid, op ongeveer 140.000 besmettelijke personen en circa 175.000 besmettelijke personen na de kerstdagen.

Zorg

In de zorg is de situatie zeer zorgwekkend. Hoewel de bezetting en instroom na een piek rond 1 november gestaag daalde, is er alweer sprake van een stijging. Het aantal bezette IC-bedden is momenteel 503 (stand 14 december, o.b.v. cijfers van LCPS). Dat is een stijging van 33 (7%) ten opzichte van een week eerder. Het aantal bezette verpleegbedden in het ziekenhuis is 1369 (LCPS). Dat is een stijging van 179 (15%) ten opzichte van een week eerder. Het aantal IC-opnamen is op dit moment ca. 36 per dag (LCPS). Dat is een stijging van 43% ten opzichte van een week eerder. Het aantal opnamen op de verpleegafdeling van het ziekenhuis is op dit moment ca. 199 per dag (LCPS). Dat is een stijging van 20% ten opzichte van een week eerder.

De druk in de ziekenhuizen is al maanden enorm hoog en neemt nu nog verder toe:

1. We zien na een korte periode van enige daling nu weer een stijgend aantal COVID-patiënten in de ziekenhuizen, zowel in de kliniek als op de IC's. Omdat de ziekenhuisopnames altijd achterlopen op de besmettingen, moet hier de grote toename zelfs nog komen. We zien dat COVID-patiënten op dit moment zieker zijn, vaker op de IC belanden en daardoor langer in het ziekenhuis moeten liggen dan in de voorgaande maanden. Dat maakt het extra zwaar. Elke COVID-patiënt die erbij komt drukt meerdere andere/reguliere patiënten weg, vanwege de lange ligduur en de intensiteit van de behandeling.
2. Hierdoor komt de reguliere zorg voor alle andere patiënten steeds meer in de knel. De realiteit is dat er al meer dan 1 miljoen reguliere behandelingen zijn uitgesteld en met een nieuwe grote toestroom van COVID-patiënten wordt het steeds moeilijker om ervoor te zorgen dat de zorg toegankelijk blijft voor wie dat nodig heeft. En je kan niet steeds zorg uitstellen; dat gaat op den duur voor steeds meer mensen tot gezondheidsschade leiden.
3. Daar komt ook een hoog ziekteverzuim onder zorgpersoneel bij. Door uitbraken, quarantaine en burn-outklachten vanwege de zware fysieke en mentale inspanningen is het ziekteverzuim gemiddeld 8% en op sommige afdelingen soms wel 20%, waardoor zorgpersoneel van andere afdelingen en ziekenhuizen moeten inspringen. Dit heeft ook gevolgen voor de uitvoering van het Opschalingsplan en de uitbreiding van de IC-capaciteit. Per 1 januari zou die flexibel met 350 extra bedden uitgebreid moeten zijn naar in totaal 1700 IC-bedden. Dit zal weliswaar materieel gerealiseerd worden, maar door de hoge uitval van personeel kan niet in alle ziekenhuizen gegarandeerd worden dat deze bedden ook daadwerkelijk allemaal bemenst kunnen zijn met voldoende (geschoold) personeel. Dit beeld van werkdruk en uitval laat zich overigens ook in de langdurige zorg zien.
4. Op basis van de cijfers van Vernet blijkt dat het ziekteverzuim in de verpleeghuizen en de thuiszorg in de maand oktober gemiddeld 8,4 procent bedroeg. Op bepaalde locaties kan het ziekteverzuim veel

hoger zijn dan het gemiddelde en zelfs boven de 20 procent uitkomen.

Het aantal besmette verpleeghuislocaties bedraagt momenteel 598, dat is bijna een kwart van alle locaties. Ook hier is sprake van een toename, nadat we in de tweede helft van november nog een daling zagen. Het aantal besmettingen onder bewoners van deze instellingen en onder kwetsbare ouderen thuis neemt ook weer toe. In de gehandicaptenzorg heeft één op de twintig locaties van doen met een besmetting. Ook hier is sprake van een gestage groei, nadat we in de tweede helft van november nog een daling zagen.

2. 91e OMT-advies, samenvatting.

Het OMT is vrijdag 11 december bijeen geweest om te adviseren over de situatie rondom de COVID-19-uitbraak. Het advies is opgenomen in de bijlage. (Bijlage – advies n.a.v. 91^e OMT)³.

91^e OMT-advies

Het 91^e OMT-advies behelst de volgende onderwerpen:

- Verloop van de epidemie
- Aanvullende maatregelen
- Testen

Ad1) Verloop van de epidemie

Alle indicatoren geven aan dat er meer verspreiding van het virus is en het aantal besmette personen toeneemt. De instroom in de ziekenhuizen neemt ook weer toe en ook de bezetting stijgt weer. Het aantal overlijdens lag net als de afgelopen weken op ongeveer 400 hoger dan het verwachte aantal per week; dit aantal neemt naar verwachting later toe dan andere indicatoren. Omdat de prevalentie van besmettingen in de bevolking nu hoog is ten opzichte van enkele maanden terug, vertaalt een reproductiegetal dat iets groter is dan de waarde van 1 besmetting per patiënt zich in een groot absoluut aantal nieuwe besmettingen per dag. Dit onderstreept nog eens de kwetsbaarheid die er momenteel is vanwege het grote aantal besmettelijke personen in de bevolking.

Ad2) Aanvullende maatregelen

De cijfers wijzen erop dat het aantal meldingen, ziekenhuis- en IC-opnames zal stijgen de komende tijd, als de omstandigheden gelijk blijven. Het OMT is unaniem van mening dat het van groot belang is om een duidelijk signaal te geven dat het momenteel niet goed gaat en dat we, zonder aanvullende maatregelen, afstevenen op een belangrijke verdere toename van SARS-CoV-2-geïnfecteerde personen tot een aantal dat hoger kan zijn dan het aantal in maart jl. Het is duidelijk dat het huidige pakket aan maatregelen gekoppeld aan het huidige niveau van opvolging onvoldoende is om de stijging te stoppen. Aanvullende maatregelen dienen derhalve zo snel mogelijk te worden afgekondigd.

Het OMT adviseert om zo spoedig mogelijk de huidige maatregelen uit te breiden en aan te scherpen conform de routekaart tot het hoogste niveau, waarbij alle nodige maatregelen overwogen dienen te worden. Deze worden in het advies opgesomd. Indien voor een dergelijk breed pakket gekozen wordt, hetgeen de voorkeur heeft van het OMT, dan zou ook fysieke schoolsluiting daar onderdeel van kunnen zijn.

³ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

Ten slotte, geeft het OMT aan dat er aandacht nodig is voor een betere naleving en zo nodig handhaving van de maatregelen. Omdat de publiekscommunicatie gediend is bij heldere boodschappen, kiest het OMT voor strikte maatregelen, zoals sluiting van de detailhandel, sportscholen, etc., zodat geen enkel grijs gebied waarover discussie zou ontstaan, resteert.

Ad3) Testen

Op het gebied van ademtesten is de SpiroNose, waarvan de klinische validatiegegevens bekend zijn, voorgelegd aan het OMT. Het OMT is van mening dat deze test ingezet kan worden bij de doelgroepen met klachten die getest worden in de GGD-teststraten waarbij er aanvullend een test beschikbaar moet zijn voor confirmatie voor mensen die positief testen, bijvoorbeeld een antigeentest. Voor deze groep is een negatieve testuitslag betrouwbaar.

De test is niet gevalideerd voor andere doelgroepen en ook niet voor mensen zonder klachten. Dit is wel nodig voordat deze ademtest ingezet kan worden voor het testen van mensen zonder klachten, bijvoorbeeld bij evenementen of in de horeca. Er zal een pilot plaatsvinden om de toepasbaarheid van deze ademtest in de langdurige zorg te onderzoeken.

Reizigers en testen

In het kader van de veilige corridors om vliegreizen tussen bepaalde bestemmingen mogelijk te maken, benadrukt het OMT dat in het geval er een negatieve test vereist is voor reizigers uit hoogrisicogebieden, een negatieve testuitslag niet ouder dient te zijn dan 48 uur. Dit past bij een afname van de test 72 uur voor vertrek. Het kabinet sluit hierbij aan voor de negatieve testverklaring die vanaf 15 december verplicht is voor niet-EU/Schengenburgers die vanuit een hoog-risicogebied buiten de EU/Schengen reizen. Reizigers die de negatieve testverklaring niet bij zich hebben, mogen Nederland niet binnen.

Reizigers die deelnemen aan de safe travel corridor die op 15 december start tussen Atlanta en Schiphol⁴ gaan na afname van de test in quarantaine. Voor deze groep geldt de eis dat de test maximaal 72 uur oud is niet, omdat het risico dat ze na afname van de test besmet raken minimaal is. Verder worden deze reizigers ook nog getest op de luchthaven en na aankomst in Nederland.

BAO-advies

Het bestuurlijk afstemmingsoverleg herkent het epidemiologisch beeld en kan zich vinden in het advies van het OMT om aanvullende maatregelen te treffen.

3. Maatregelen

Het aantal contacten dat mensen hebben moet verder omlaag. Om verdere verspreiding van het virus tegen te gaan, is het essentieel dat mensen zo veel mogelijk thuis blijven en zo min mogelijk contacten hebben. Het kabinet neemt daarom maatregelen die de volle breedte van de samenleving treffen en die feitelijk neerkomen op een «lockdown». Het kabinet realiseert zich hoe heftig en ingrijpend het besluit dat vandaag genomen is.

⁴ Brief van de Minister van Infrastructuur en Waterstaat van 4 december 2020, nr. IENW/BSK-2020/241702.

Het bovenstaande epidemiologisch beeld, rechtvaardigt deze stap in de escalatie van maatregelen en maakt de maatregelen noodzakelijk en evenredig. In de periode maart/april van dit jaar is bovendien gebleken dat de (juridische of feitelijke) sluiting van publieke doorstroomlocaties, alsmede het onderwijs, geschikt is gebleken in het op relatief korte termijn terugdringen van het virus. Deze omstandigheden zijn ook de reden dat gebruik wordt gemaakt van de procedure van artikel 58c, derde lid, van de Wet publieke gezondheid. Op grond van deze bepaling kan een krachtens hoofdstuk Va van de Wet publieke gezondheid vastgestelde ministeriële regeling onverwijld na de vaststelling en de bekendmaking in werking treden, indien sprake is van een zeer dringende omstandigheid waarin ter beperking van gevaar direct moet worden gehandeld. Op grond van de aangehaalde bepaling vervalt de regeling van rechtswege, indien de Tweede Kamer binnen een week na de toezending besluit niet in te stemmen met de regeling. In de bijlage is de vastgestelde regeling van de Ministers van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, van Justitie en Veiligheid en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 14 december 2020 tot wijziging van de Tijdelijke regeling maatregelen COVID-19 in verband met een verzwaring van de maatregelen opgenomen⁵. Deze regeling wordt heden – 14 december 2020 – in de Staatscourant gepubliceerd en treedt met ingang van 15 december 2020 in werking. De maatregelen gelden tenminste tot en met dinsdag 19 januari 2021. Uitzondering hierop zijn de maatregelen in het onderwijs en kinderopvang die in zullen gaan op woensdag 16 december 2020 0.00 uur en gelden tot en met zondag 17 januari 2021. Naar verwachting zal rond 12 januari 2021 heroverweging kunnen plaatsvinden, op basis van de situatie van dat moment.

De ervaringen van de eerste golf leert ons dat we moeten voorkomen dat mensen zorg gaan mijden. Vandaar dat het belang is, dat mensen zich nog steeds (in de eerste plaats telefonisch) bij hun huisarts of behandelaar kunnen blijven melden met hun klachten; en dat er in overleg met de behandelaar ook nog altijd mogelijkheid is om een afspraak te maken voor fysiek bezoek/behandeling.

Steunpakket

De COVID-19 crisis heeft een grote impact op de Nederlandse economie, zowel voor werkgevers, werknemers en zelfstandigen. Daarom heeft het kabinet de afgelopen negen maanden met ongekende steun- en herstellpakketten de economie ondersteunt. De noodpakketten en het steun- en herstellpakket hebben hun werk goed gedaan, ondanks het feit dat het onmogelijk is om alle economische gevolgen te voorkomen. Het kabinet heeft op 9 december gecommuniceerd dat het huidige steun- en herstellpakket, dat sinds 1 oktober van kracht is, niet wordt afgebouwd in het eerste kwartaal van 2021, gelet op de maatregelen die genomen zijn ter bestrijding van het virus. Daarnaast heeft het kabinet besloten de tegemoetkoming voor vaste lasten voor bedrijven te verruimen en huishoudens te ondersteunen die in de problemen raken met de betaling van noodzakelijke kosten, waaronder woonlasten. Het kabinet is zich bewust dat de verzwaring van de maatregelen ook grote gevolgen heeft voor de economie. Het kabinet wil in deze zeer moeilijke fase de werkgelegenheid en bedrijvigheid blijven ondersteunen. De vergoedingen binnen het steunpakket blijven mee-ademen met de economie en het pakket helpt werkenden en bedrijven die dat nodig hebben. Dit betekent dat de extra klap voor de economie door de lockdown automatisch leidt tot extra steun. Het gebruik van het totale omvangrijke steunpakket heeft inmiddels na 9 maanden een omvang van

⁵ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

€ 33,7 miljard bereikt. Het kabinet houdt continu vinger aan de pols of er aanleiding is om het steun- en herstelpakket aan te passen.

Sluiting niet essentiële detailhandel

De essentiële detailhandel, zoals supermarkten, warenmarkten, drogisterijen, bakkers, slaggers, groenteboeren, boerderijwinkels apotheken, dierenspecialzaken, opticiens, audiciens, tankstations, locaties voor reparatie en onderhoud van consumentenartikelen en (motor)voertuigen, wasserijen en stomerijen blijft open. Ook uitgezonderd zijn de afhaal-functie na bestelling bij doe-het-zelf winkels en servicepunten voor het versturen of ontvangen van brieven en postpakketen. Tot slot kan de verkoop van kerstbomen of bloemen in de buitenlucht doorgang vinden. De overige detailhandel wordt helaas gesloten. Deze detailhandel kan wel bestelde producten bezorgen.

Uitsluitend afhaal horeca, coffeeshops en restaurants in hotels

De mogelijkheden tot afhaal in horeca en bij coffeeshops blijven bestaan binnen de huidige regels. De eet- en drinkgelegenheden van hotels, met inbegrip van de roomservice, worden gesloten voor het publiek. De eet- en drinkgelegenheden in een hotel vallen daarmee onder dezelfde regels als andere eet- en drinkgelegenheden. Een afhaalfunctie is daar dus wel mogelijk.

Hoofdzakelijk afstandsonderwijs in PO, VO, MBO, HBO en WO

Het primair onderwijs, het voortgezet onderwijs, het MBO, HBO en WO zullen middels afstandsonderwijs plaatsvinden. Deze maatregel geldt ook voor alle overige onderwijs-, training- en educatieve activiteiten, waarvoor geen uitzonderingen gelden.

In het primair onderwijs geldt een uitzondering voor kinderen van ouders die werken in cruciale beroepen en voor leerlingen in een kwetsbare positie. In het voortgezet onderwijs geldt een uitzondering voor leerlingen in een examenjaar, voor praktijkgericht onderwijs in het vmbo, voor leerlingen in het praktijkonderwijs en voortgezet speciaal onderwijs, voor het afnemen van schoolexamens in het voorexamenjaar en voor leerlingen in een kwetsbare positie. In het MBO, HBO, WO geldt een uitzondering voor examens, tentamens, praktijkonderwijs en begeleiding van kwetsbare studenten (inclusief MBO 1 en 2).

Sluiting kinderopvang

De kinderopvang (0–12 jaar) wordt gesloten, omdat het essentieel is voor een succesvolle aanpak van de crisis dat ouders thuis blijven. Uitgezonderd is de opvang voor kinderen van ouders die werken in cruciale beroepen, opvang voor kinderen voor wie vanwege bijzondere problematiek of een moeilijke thuissituatie maatwerk nodig is. Het gaat hier expliciet om ouders die al een contract hebben met een kinderopvangorganisatie of een voorziening voor gastouderopvang. Hierbij worden reguliere openingstijden gehandhaafd door de kinderopvangorganisatie. Ten aanzien van de gastouderopvang zal er bij ouders op worden aangedrongen om hier alleen gebruik van te maken als ouders werkzaam zijn in een cruciaal beroep.

Net als in het voorjaar zullen ouders door de overheid tegemoet worden gekomen in kosten. Deze is vergelijkbaar met de eerdere regeling (voor ouders met kinderopvangtoeslag, voor ouders met gemeentelijke regelingen en ouders zonder een van beide). Gezien de grote opgave waar

de uitvoering voor staat, is de verwachting dat het wat langer duurt voordat deze tegemoetkoming wordt terugbetaald. We verzoeken ouders hierbij wederom de gehele factuur door te blijven betalen, net als in het voorjaar. Ook als zij op dit moment niet van kinderopvang gebruik kunnen maken. U wordt hier later apart over geïnformeerd.

De maatregelen ten aanzien van kinderopvang en onderwijs hebben een afwijkende looptijd.

In verband met de noodzaak om voorbereidingen te treffen voor het organiseren van opvang en/of onderwijs voor kinderen in een kwetsbare positie en kinderen met ouders in een cruciaal beroep, gaan de maatregelen in het onderwijs en kinderopvang niet op dinsdag 15 december 2020 maar op woensdag 16 december 2020 in. Deze maatregelen zullen eindigen op zondag 17 januari 2021 zodat de schoolweek op 18 januari 2021 op een maandag kan aanvangen.

Sluiting publiek toegankelijke locaties

Alle publiek toegankelijke locaties, inclusief doorstroomlocaties worden voor publiek gesloten. Hiermee is het voor bijvoorbeeld dierenparken, pretparken, markten, musea, bioscopen, concertzalen, theaters, casino's en sauna's niet langer toegestaan om voor publiek open te zijn.

Bibliotheken worden gesloten, maar hier blijft afhaal van reserveringen toegestaan. Voor locaties, waaronder buurt-, wijkcentra en bibliotheken geldt dat deze wel open mogen zijn voor activiteiten voor kwetsbaren.

Huwelijk-, uitvaartlocaties en plaatsen waar financiële en zakelijke diensten en diensten vanuit de overheid aan de burger worden verleend, zijn uitgezonderd van de sluiting. Banken, hypotheekverstrekkers en publieksbalies van gemeenten kunnen hierdoor open blijven

Verbod tot uitoefenen van contactberoepen

De uitoefening van contactberoepen wordt verboden, zowel thuis als in publiek toegankelijke plaatsen. Dit zijn beroepen waar 1,5 meter afstand houden niet mogelijk is, waaronder de kappers, schoonheidsspecialisten en rijscholen. Van het verbod zijn uitgezonderd de (para-)medische contactberoepen, audiciens, opticiens en dierenartsen. Dit zijn contactberoepen waar tegen betaling zorg wordt verleend op basis van de Zorgverzekeringswet, Wet Langdurige Zorg, Wet Maatschappelijke Ondersteuning, de Jeugdwet, Wet Forensische Zorg, de Wet Publieke Gezondheid en/of (para)medische contactberoepen die onder de reikwijdte van de wet BIG vallen of in het kader van bloedafname en bloedvoorziening. Een volledige lijst van uitgezonderde (para)medische contactberoepen is bijgevoegd en wordt gepubliceerd op de website van de rijksoverheid⁶.

Verlaging van maximaal drie naar maximaal twee personen thuis ontvangen, Kerstdagen uitgezonderd

Het dringend advies om maximaal drie personen en maximaal één groep per dag thuis te ontvangen wordt verlaagd naar maximaal twee personen. Huisgenoten en kinderen tot en met 12 jaar tellen hierbij niet mee. Vanwege de bijzondere aard van de Kerstdagen geldt deze verlaging – indien alle overige maatregelen en adviezen in acht worden genomen – niet voor 24, 25 en 26 december 2020. Alleen tijdens de Kerstdagen geldt

⁶ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

het advies van maximaal drie personen. Deze tijdelijke verruiming van het advies geldt expliciet niet voor 31 december en 1 januari.

Het OMT heeft in zijn adviezen aangegeven dat mensen die besmet raken tijdens de Kerstdagen binnen vijf tot zes dagen besmettelijk zullen worden. Die periode overlapt met oudjaarsdag. Met andere woorden, het OMT geeft aan dat een versoepeling van de maatregelen tijdens de Kerstdagen én tijdens oudejaarsdag een belangrijke acceleratie van de overdracht en verspreiding met zich kan brengen: de combinatie van Kerst en oudejaarsdag zullen een eventueel negatief effect niet alleen doen optellen, maar ook versterken. Voor 31 december 2020 en 1 januari 2021 geldt daarom het advies om maximaal twee personen thuis te ontvangen.

Maximum aantal van twee personen in openbare plaatsen

Op openbare plaatsen binnen en buiten is groepsvorming tot tenminste 19 januari 2021 beperkt tot maximaal twee personen, waar dat nu nog maximaal vier is.

Sport: sluiting binnensportlocaties

Binnensportlocaties worden gesloten. Dit betekent dat sportscholen, zwembaden en sporthallen dicht moeten. Buitensportlocaties kunnen open blijven. Buiten is, ook op de sportlocaties, sporten met maximaal twee personen en op anderhalve meter afstand toegestaan. Voor kinderen tot en met 17 jaar blijven op de buitensportlocaties georganiseerde activiteiten mogelijk. Ook hierbij zijn dan de sportkantines, douches en kleedkamers gesloten. De uitzonderingen voor topsporters blijven bestaan.

Blijf zo veel mogelijk thuis en maak geen onnodige reizen

Om het aantal reisbewegingen en contacten zo veel mogelijk te beperken geldt in Nederland het dringende advies: blijf zo veel mogelijk thuis, reis niet in het binnen- en naar het buitenland en boek niet voor de periode tot en met medio maart 2021. Ook voor reizen vanuit het buitenland geldt hetzelfde dringende advies: reis niet naar Nederland. Voor het openbaar vervoer geldt het advies ook om alleen noodzakelijke reizen te maken.

Wanneer mensen rond de feestdagen met het gezin ergens in Nederland een huisje hebben gehuurd kan men daar naar toe gaan. Maar, ook daar gelden alle beperkingen.

Thuiswerken

Het kabinet herhaalt het dringende advies om thuis te werken. Daartoe maakt het kabinet afspraken met werkgeversorganisaties over het nemen van strengere maatregelen gericht op thuiswerken.

Fieldlabs evenementen

In mijn brief van 9 december 2020⁷ heb ik aangekondigd dat los van het epidemiologisch beeld in januari 2021 gestart kan worden met de eerste praktijktesten voor evenementen, de fieldlabs. Omdat inzichten uit deze fieldlabs kunnen helpen bij het doel om de bovengenoemde sectoren op veilige en verantwoorde wijze weer op te starten heeft het kabinet besloten de oorspronkelijke planning om medio januari 2021 met de fieldlabs te starten te handhaven. Voor de fieldlabs zal een juridische

⁷ Kamerstuk 25 295, nr. 771.

grondslag worden gegeven via een wijziging van de Tijdelijke ministeriële regeling maatregelen COVID-19.

Openbaarmaking Catshuisstukken

Zoals aangegeven in mijn de brief van 9 december jl.⁸ wil het kabinet in deze bijzondere omstandigheid transparant zijn. Hiertoe deelt het kabinet met de Kamer de presentaties die voorliggen in de informele overleggen over de corona-crisis in het Catshuis. De stukken worden gelijktijdig gedeeld met de voortgangsbrieven, voor zover daar geen zwaarwegende belangen in de weg staan⁹, op de website van rijksoverheid¹⁰. Hier zijn vanaf heden de presentaties van het overleg op het Catshuis van zondag 13 december jl. te vinden.

Kwetsbare groepen

De continuïteit van zorg voor kwetsbare mensen, juist ook met de aanvullende maatregelen voor de komende maand, is van cruciaal belang. Daarnaast is ook bezoek en nabijheid van dierbaren en anderen voor kwetsbare mensen in deze (kerst)periode belangrijk. Dat betekent voor kwetsbare mensen in de langdurige zorg en ondersteuning het volgende:

- Zorg en ondersteuning gaan door, zoals de medische zorg thuis (verzorging en verpleging), de dagbesteding (inclusief het serveren van eten en drinken), het vervoer hiernaar toe, de huishoudelijke hulp en begeleiding onder de Wmo2015 en hulp en zorg onder de Jeugdwet (intramuraal en ambulante), waaronder (ook uit Wlz bekostigde) hulp vanuit kinderdagcentra en het zorgvervoer hiernaar toe. Waar dagbesteding of jongerenwerk in buurthuizen of zalen van bibliotheken plaatsvindt, kan dit ook doorgang vinden. Ook de ambulante zorg en dagbehandeling van cliënten in de ggz vindt doorgang. De contactberoepen in instellingen zijn verboden (kapper, nagelstudio's), met uitzondering van (para)medische contactberoepen.
- Bezoek aan intramurale instellingen kan doorgang vinden – verpleeghuizen, instellingen voor gehandicaptenzorg of ggz- en jeugdinstellingen laten bezoek zoveel als mogelijk en verantwoord is doorgaan, afhankelijk van de lokale situatie. De nieuwe maatregelen betekenen wel dat een bewoner maximaal 2 bezoekers per dag mag ontvangen, voor zover de instelling bezoek niet verder heeft beperkt in verband met bijvoorbeeld een uitbraak van COVID-19. Uiteraard gelden verder in de instellingen de regels die de instellingen zelf genomen hebben om besmetting te voorkomen, mede op basis van de besmettingsgraad in de regio. De mogelijkheden die zorginstellingen hebben om af te wijken van de bepaling rondom bezoek en groepsgrootte in het geval van palliatieve patiënten, blijven ongewijzigd. Bezoek aan kinderen in gezinsgerichte voorzieningen zoals in pleeggezinnen of gezinshuizen kan ook doorgang vinden. De nieuwe maatregelen betekenen wel dat het kind maximaal 2 bezoekers per dag mag ontvangen, voor zover het pleeggezin of gezinshuis niet te maken heeft met een COVID-besmetting.
- Bezoek thuis aan kwetsbare personen wordt net als in het algemeen geldt nu beperkt tot maximaal 2 personen naast de personen die op hetzelfde adres woonachtig zijn (excl. kinderen tot 13 jaar) en maximaal één groep per dag. Voor 24–26 december geldt ook voor kwetsbare mensen: dringend advies om maximaal 3 personen te

⁸ Idem.

⁹ Hierbij is onder meer te denken aan derden belang, het belang van de staat, de persoonlijke levenssfeer en de internationale betrekkingen

¹⁰ <https://www.rijksoverheid.nl/openbaarmaking-catshuisstukken>

- ontvangen, naast de personen die op hetzelfde adres woonachtig zijn (excl. kinderen tot 13 jaar) en maximaal één groep per dag.
- Gemeenten openen wederom de nachtopvang voor dak- en thuisloze mensen (rechthebbenden én niet-rechthebbenden). Ook moeten voldoende plekken voor (niet) rechthebbenden beschikbaar zijn waar zij overdag naar binnen kunnen voor een maaltijd, om warm te worden en voor sanitaire behoeften. Aangezien even tijd nodig is dit te regelen, gaat dit 16 december in.
 - Voor kinderen en volwassenen die thuis niet veilig zijn, zijn het telefoonnummer van Veilig Thuis (0800–2000) en de chatfunctie bereikbaar (<https://veiligthuis.nl/huisregels-chat-veilig-thuis/>). Slachtoffers die vanuit huis niet kunnen bellen of chatten met Veilig Thuis, kunnen middels het codewoord «Masker 19» bij de apotheek een melding doen van huiselijk geweld. In zo'n geval zal de apotheek, indien mogelijk samen met het slachtoffer, VT bellen. Daarnaast zijn andere hulplijnen bereikbaar als spanningen oplopen, zoals de kindertelefoon, de luisterlijn en MIND Korrelatie.

Het vorige week aangekondigde Jeugdpakket kan tijdens de kerstvakantie gedeeltelijk plaatsvinden. Sportactiviteiten (bv. Wintergames) voor kinderen tot en met 17 jaar kunnen doorgaan, mits het onder begeleiding is en buiten plaatsvindt. Alle digitale activiteiten kunnen ook doorgaan. Andere activiteiten, zoals culturele activiteiten of fysieke activiteiten voor jongvolwassenen (18–27 jaar) worden uitgesteld tot naar het een later moment waarop de coronamaatregelen dit weer toestaat. Het Jeugdpakket loopt door tot in het voorjaar van 2021 en dat biedt gemeenten, lokale organisaties en jongeren genoeg ruimte om de geplande activiteiten op een later moment te organiseren.

4. Tot slot

Dit zijn ingrijpende maatregelen, bedoeld om het virus hard te raken. Het kabinet beseft dat dit maatschappelijk en economisch grote impact heeft. Nederland staat hierin niet alleen. We zien ook in de landen om ons heen dat forse maatregelen getroffen worden. We trekken daarin gelijk op. De analyse is in al die landen hetzelfde. De kwetsbaren moeten beschermd worden en de zorg moet toegankelijk blijven.

De bestrijding van dit virus vraagt offers van ons allemaal. Ouderen leven langer in een isolement. We zien jonge mensen die hun toekomstplannen in de wacht moeten zetten. Veel mensen ervaren eenzaamheid en soms zelfs angst. Ondernemers leven in grote onzekerheid en vrezen voor de toekomst van hun bedrijven. Organisaties in welzijn, sport en cultuur kunnen hun belangrijke rol in de samenleving niet spelen en hebben bovendien moeite om het hoofd boven water te houden. Mensen werkzaam in de zorg moeten langer een persoonlijk offer brengen om nog door te gaan.

Onder de noemer #eenkleingebaar hebben 5 vrijwilligersorganisaties, met steun van VWS en JenV, het initiatief genomen aandacht te geven aan elkaar door middel van een klein gebaar. Van iedereen voor iedereen, en zeker voor mensen die dat nu hard nodig hebben zoals kwetsbare ouderen of mensen die minder zelfredzaam zijn. Laten we daar oog voor hebben. Laten we omzien naar elkaar, met een berichtje, een belletje of een kaartje. En elkaar daarin steunen. Alleen samen houden we dit vol. We hebben laten zien dat we het kunnen. Het zal ons ook nu gaan lukken.

De Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
H.M. de Jonge